Textos que distingeixen Catalunya d'Espanya

Autor:
Data de publicació: 24-12-2013

A l' Edat Mitjana tot i que a vegades s' incloïen Catalunya i la corona catalano-aragonesa dins el concepte geogràfic d' Espanya (o Spanya) entesa com a la Península Ibèrica, també hi ha molts exemples de textos que distingeixen Catalunya d' Espanya:

A l' Edat Mitjana tot i que a vegades s' incloïen Catalunya i la corona catalano-aragonesa dins el concepte geogràfic d' Espanya (o Spanya) entesa com a la Península Ibèrica, també hi ha molts exemples de textos que distingeixen Catalunya d' Espanya:

-Al segle XIII el franciscà occità Matfre Ermangaud de Besiers en parlar de la Pentecosta al seu monumental poema "Lo Breviari d' Amor", diu que, quan moltes gents "de totas nacios" escoltaren de boca dels apòstols les seves respectives parles, es meravellaren de gran manera, puix que n'hi havia "de Proença e de França, d'Englaterra, de Gascuenha, d'Espanha, de Cataluenha, de Flandres e de Bretanha..."

- Crònica de Bernat Desclot (cap. 85): "En la cort de Roma hi havia dos honrats clergues de Catalunya e de Spanya"

-Salconduit del rei Eduard III d' Anglaterra als "mercatores fideles de partibus Ispaniae, Catalonie et Majoricarum" (En aquest cas cal puntualitzar que se cita Mallorca, ja que era l' època del regne independent de Mallorca)

-A Bruges (Flandes) , els mercaders considerats de "nació espanyola" eren els castellans (i els biscaïns, que més tard es van separar) mentre els catalans eren de la "natio Cathalana"

-A Roma l' església de Santiago dels Espanyols aglutinava bàsicament als castellans, mentre que els naturals de la corona catalano-aragonesa disposaven de l' església de Santa Maria de Montserrat

-El canceller de Castella i escriptor Pedro López de Ayala, a la seva obra "Rimado de Palacio", oposa catalán a español, francés, inglés, lombardo i escocés

- El poeta francès François Villon oposa les catelennes a les espagnoles, grecques, egiptiennes, allemandes, etc

- Pel que a l' oposició entre el territori català i el territori hispà (en el sentit de l' Espanya sarraïna) es poden posar com a exemple molts documents de l' època de Ramon Berenguer I (segle XI) els quals assenyalen el confí extrem de la terra conquerida: "in extremis finibus Marchiarum iuxta Hispaniam" o també "in extremis finibus Marchiarium contra Ispaniam" . És a dir la "Marca" és Catalunya i "Hispània" l' Al-Andalus. La historiografia sarraïna anomenava "Afrany" el territori que rebrà el nom de Catalunya i "francs" els habitants de la Marca. Borrell II és definit com el "rei dels francs". D' altra banda també el Poema del Cid quan fa referència al comte Berenguer Ramon II fa referència als "francs".

- Francesc Eiximenis, Com usar bé de beure e menjar. Normes morals contingudes en lo "Terç del Crestià": catalans e spanyols beuen en grans taçes. Moros en cantarells pochs, e d' un cantarell beuen tots. Francesos beuen en gobellets pochs o petits

A la Crònica de Ramon Muntaner es diu en relació a les comunicacions que hom pot fer la via de Barcelona anant de Narbona a Barcelona, la via de Tortosa reprenent el curs des de Barcelona a Tortosa i, tot seguit, la via d' Espanya en prosseguir cap al sud del litoral peninsular, i hom també pot batre tot Principat, e Plaja Romana, e la ribera de Pisa, e de Gènova, e de Proença, e Catalunya, e Espanya e Barbaria

A la Crònica de Pere el Cerimoniós quan el cardenal Bernat d' Albià arriba a Barcelona provinent de Castella, es diu que era vengut d' Espanya

A la Crónica de Pere el Cerimoniós en relació a una possible invasió benimerí del rei del Marroc es diu que hi ha preocupació pel passatge del rei Benamerí en Espanya, lo qual entenia a conquerir tota Espanya e lo regne de València

- Martín de Alpartil en la seva "Chonica actitatorum" diu en diverses ocasions Yspani et Cathalani quan es refereix als reialmes de Castella i Aragó com a subjectes.

En una comissió arbitral formada a Londres el 1303 per tal de solucionar les disputes entre Felip el Bell de França i Eduard II d' Anglaterra, figuraven, junt amb els representants de bisbes, nobles, viles i ports, "differents autres habitants de Genes, Catalogne, Espagne, Germanie, Zélande, Frise, Danemark et Norvège"

També el rei Eduard II, en una carta de privilegis als estrangers subratlla que "Circa bonum omium mercatorum subscriptorum Regnorum, terrarum et Provinciarum; videlicet Alemaniae, Franciae, Ispaniae, Portugaliae, Cathaloniae, Ducati nostri Aquitaniae"

En una treva entre Eduard III i Felip de Valois el 1340, es diu: "Et soient auxit compris dins les dites treves, ly Espagniel, ly Catelayn, ly Genoveys, ly Provincial, ly Esvesque..."

A l' Edat mitjana en relació al dret o normes jurídiques es distingia entre les "Costumas de Catalunya" i el "Costum d' Espanya (les Partidas castellanes)

D' altra banda també trobaríem exemples que distingeixen entre Espanya i la Corona d' Aragó. Com p.ex. l' obra de l' humanista portugués Damiao de Goes anomenada De Rebus Hispanicis, Lusitanicis, Aragonicis et Aethiopicis

- A la Universitat de Bolonya es distingia també entre els estudiants catalans i espanyols:

(..) non italiani, viventi al di là delle Alpi, francesi, spagnoli, provenzali, inglesi, piccardi, borgognoni, normanni, catalani, ungheresi, polacchi, tedeschi, eccetera)

- Una de les definicions d' "Espanya" al diccionari català-valencià-balear:

a) En alguns textos medievals, la part de la Península Ibèrica no catalana o dominada encara pels sarraïns.

(Cal afegir que Espanya no vol dir Al Andalus si els textos són posteriors al segle XIII, ja que aquesta era equivalència anterior a Jaume I, al segle XIII Al Andalus queda reduït al Regne de Granada)

- Hi ha documents de l' època de Ramon Berenguer I (segle XI) els quals assenyalen el confí extrem de la terra conquerida:

"in extremis finibus Marchiarum iuxta Hispaniam" o també "in extremis finibus Marchiarium contra Ispaniam" . És a dir la "Marca" és Catalunya i "Hispània" l'Al-Andalus.

Lo senyor En Ramon Berenguer, comte e marchès de Barcelona, apoderador (subjugador) d'Espanya, Usatges 52.

Si nau o leny va en Barberia o en Espanya, Consolat, c. 78.

Tota nau o cocha qui sia de dues cubertes qui vage o venga de Càyler, ne de Túnitz, ne de Sicília, ne de Venècia, ne de Génova, ne de Pisa, ne de Nàpols, ne de Spanya, ne de Barberia, pach XX liures, doc. a. 1315 (Capmany Mem. ii, 78).

E aquí manen osts en què vayen destruir Espanya, e fassen cavalers, Usatge civ.

Armà cinch galees e un leny e pensà de batre tot principat e plaja romana e la ribera de Pisa e de Génova e de Prohença e de Cathalunya e Espanya e Berberia, Muntaner Cròn., c. 194.

La historiografia sarraïna anomenava "Afrany" el territori que rebrà el nom de Catalunya i "francs" els habitants de la Marca. Borrell II és definit com el "rei dels francs". D' altra banda també el Poema del Cid quan fa referència al comte

Berenguer Ramon II fa referència als "francs"...

-Al segle XIII el franciscà occità Matfre Ermangaud de Besiers en parlar de la Pentecosta al seu monumental poema "Lo Breviari d' Amor", diu que, quan moltes gents "de totas nacios" escoltaren de boca dels apòstols les seves respectives parles, es meravellaren de gran manera, puix que n'hi havia "de Proença e de França, d'Englaterra, de Gascuenha, d'Espanha, de Cataluenha, de Flandres e de Bretanha..."

Pere Serra i Postius (1726), Prodigios y finezas de los santos angeles hechas en el Principado de Cataluña: "... Reynos de Cataluña, Aragón, Navarra y Sardeña".

Miguel de Cervantes Saavedra (1585), La Galatea. p.159: "... caminando por el reyno de Cataluña, á la salida de Perpiñán, ..."

Pedro Apiano, Libro de la Cosmographía, Fo. 35: "El Reyno de Cataluña"

Antonio de Sousa de Macedo, Flores de España, Excelencias de Portugal, p. 247: "...su hermano Don Pedro fue eleto rey de Cataluña"

Francisco de Sobrecasas, Ideas varias de orar evangelicamente: con reglas para la forma y eleccion de libros para la materia: "... que tanto ilustran el Principado, y Reino de Cataluña, y Valencia."